

СТАНОВИЩЕ

от

проф. Мони Ешуа Алмалех, д.н. Нов български университет, департамент „Нова българистика“, 2.1. Филология (04.05.11. Общо и сравнително езиковедство – приложна лингвистика), диплома от 30.07.2007 г.

за

участие в конкурс за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в Професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Теория и практика на превода за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ с кандидат преподавател Десислава Давидова, докторант на самостоятелна подготовка с право на защита в докторска програма *Теория и практика на превода*, НБУ

Настоящото Становище се изготвя в изпълнение на заповед № 3-РК-199/26.06.2021 г. на Ректора на НБУ и съгласно новия закон и правилника на НБУ. Становището е изготвено съобразно с Приложение 4-5 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в НБУ.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

В езиковедството винаги е интересно да се описват и анализират явления от територията на междуезиковата дисиметрия (асиметрията е наличие на подобни елементи в два обекта, а дисиметрията е липса на всякакво подобие в два обекта). Обектът на изследване – италианските и българските отстъпителни изречения, е именно такъв обект. В крайна сметка става дума за междуезикова дисиметрия и езикова картина на света.

Езиковата картина на света има различни равнища – обикновено тя е търсена и анализирана на лексикално равнище. В случая имаме семантико-синтактично равнище, което усложнява работата на изследователя. Най-малкото, защото синтаксисът е най-абстрактното равнище на езика.

Авторката дефинира параметрите на италианските и българските отстъпителни

изречения и пътя, по който тя ще изследва двата езика в тяхната различност на семантико-синтактично равнище, което показва, че тя е наясно за различията между тях.

Много добро впечатление прави запознатостта на Давидова с италианските и българските изследвания върху отстъпителните изречения в съответните езици. Съпоставително изследване на този лингвистичен обект обаче липсва досега и авторката се заема именно с такова изследване.

В научно-приложно отношение трудът е значим, защото има пряко отношение към преподаването на италиански език на българска езикова аудитория. Освен това, съпоставителният характер на изследването е насочен към превода.

Давидова обосновава заниманията си с проблематиката на базата на дългогодишни свои наблюдения и на базата на богат корпус, който е събираща и прилага към труда. Корпусът е едностранен – с единични примери на италиански или на български и двустранен в двете посоки – италиански-български и български-италиански. Италианската страна съдържа 165 изречения от различен вид, българската – 163, италианско-българската част е от 684 изречения от двата езика, българо-италианската – от 328 изречения от двата езика. Тази богата база от примери е не само важна основа за изследването, но и позволява други изследователи да работят с нея и най-накрая – е безценен помощник в преподаването на италиански език и занятията по превод.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Обосноваването на целите и задачите, но и на методиката на изследването включва дефиниране на понятието „отстъпване“ (*concessio*). Това е важна предпоставка за успешното изпълнение на целите и задачите на труда. Направен е подходящ исторически преглед на понятието както за италианското езикознание, така и за българското (с. 5-6). Този тип изречения правилно са ситуирани сред сложни съставни изречения.

Авторката разумно определя целите на анализа в посоката италиански-български. Целите са прецизно разбити на отделни семантични и семантико-синтактични обекти, седем на брой. В Изложението тя систематично следва разглеждането на тези седем семантико-синтактични и семантични обекти.

Един важен пункт, който има пряко отношение към българския език, е употребата на времената в отстъпителните изречения. Авторката е забелязала, че в

италиански съгласуването на времената в отстъпителните изречения става по конкретни правила, докато в български не можем да говорим за съгласуване, а по-скоро за свободна употреба на времената.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Давидова е избрала за методика функционално-семантичния анализ, с уточнение, че постановката на Косериу за предимството на функционалната страна на явленията („явленията, представляващи езикови единици, вече не се идентифицират според тяхната същност, а главно от гледна точка на функцията, която изпълняват“ (Coseriu, 1990, p. 89). е действена за анализирания обект.

За един докторант е добре да избере доказана методика, което е направено. По-важното е, че авторката е провела творчески този подход, защото същността на явленията оказва влияние върху функционално-семантичното поведение и употреби. Подходът е съотносим със заявения стремеж да се опишат различните синтактични средства в италиански и български, зад които стои една и съща семантична структура.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка).

Детайлното и старателно проведено изследване в съпоставителен е план е принос в научно и научно-приложен аспект.

Направена е класификация по семантичния профил на глаголите, с които се изразява отстъпително отношение.

На базата на примерите от корпуса е направен приносен опит да се очертаят териториите и границите на употребата на граматичната категория време в изследвания обект. Тези наблюдения са проверени с информанти и имат отношение към преподаването и упражненията по превод.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Статиите на Давидова показват дългогодишен интерес по тематиката на дисертационния труд. Публикувани са в издания на НБУ, както и в индексираното и реферирано списание „Чуждоезиково обучение“.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

В приложеното към документите по конкурса „Наукометрични данни“ не намерих данни за цитиране от други автори и отзиви в научния печат.

7. Мнения, препоръки и бележки.

Липсата на цитирания и отзиви в научния печат на статиите на Давидова не би трябвало да влияе драстично на моята крайна оценка по три причини. 1. Тематиката е тясно професионална. 2. Надявам се, че след евентуалното отпечатване на дисертационния труд ще има цитирания и отзиви в научния печат. 3. Трудът е написан на български език и остава недостъпен за италианския колегиум.

Препоръчвам при евентуална публикация в нея да намери място и корпусът от примери, както и информация и достъпност на онлайн версията, която авторката предостави на Научното жури по конкурса.

Трудът е изпълнен в жанра „дисертация“. Макар че това е задължително условие, трябва да споделя своя опит с размиване на разбирането за този жанр дори сред претендиращи за научната степен „доктор на науките“. Така че това не е принос, а е старателно изпълнено задължително условие.

Авторефератът съответства на големия текст.

8. Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

Заключение

С оглед на гореизложеното смятам, че трудовете на кандидатката Десислава Давидова отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по 2.1. Филология, научна специалност Теория и практика на превода. Предлагам допускането ѝ до избор от Академичен съвет.

Проф. Мони Алмалех, д.н.

15.09.2021 г.